

LGBTQ+

tyrimai Lietuvoje

Lapkričio 7 ir 14 d.

**Pranešimų
santraukos**

Lietuvoje gyvenančių LGBTQ+ asmenų internalizuotas heteroseksizmas, tapatybės apsibrėžimas ir santykis su religija

Rasa Katinaitė, Kristina Žardeckaitė-Matulaitienė, Vytauto Didžiojo universitetas

Aktualumas. Atliekant tyrimus LGBTQ+ žmonių imtyje, susiduriama su dilema – kaip tiksliausiai ir įtraukiausiai įvertinti asmens seksualinę orientaciją (laisvas atsakymas ar pasirinkimas iš pateiktų kategorijų). Šiame pranešime pristatomi tyrimo, naudojusio abu orientacijos vertinimo būdus, rezultatai bei atskleidžiami pastebėti skirtumai.

Pranešime taip pat pristatomas ir internalizuoto heteroseksizmo konstruktas (IH) – iš visuomenės perimta neigiama LGBTQ+ asmenų nuostata į savo seksualinę orientaciją, susijusi su prastesne LGBTQ+ asmenų psichikos sveikata bei socialinėmis problemomis. Pastebima, kad didesnis IH yra susijęs su vengimu aiškiai apsibrėžti savo seksualinę orientaciją, o religingų LGBTQ+ asmenų grupėje ir su išgyvenamu konfliktu tarp seksualinės orientacijos ir religinės tapatybės. Nors Lietuvos visuomenė yra priskiriama prie LGBTQ+ asmenims nepalankių, informacijos apie IH paplitimą Lietuvoje ir jo sąsajas su religiniu konflikto išgyvenimu, dar trūksta. Šio tyrimo tikslas – pristatyti IH sąsajas su Lietuvoje gyvenančių LGBTQ+ asmenų demografinėmis charakteristikomis bei religijos ir seksualinės orientacijos konflikto išgyvenimu.

Metodika. Pristatomi rezultatai yra dalis didesnio tyrimo, finansuojamo Lietuvos Mokslo Tarybos (Nr. P-ST-22-211). Tyrime sudalyvavo 181 tyrimo dalyviai (amžius $M(SD)=28,01 (8,54)$, 84 (47,5 %) moterys, 66 (37,3 %) vyrai, 22 (12,2 %) nedvinarės lyties asmenys ir 5 (2,8 %) translyčiai asmenys). Remiantis kategoriniu seksualinės orientacijos vertinimu, iš jų 35 (19,3%) buvo lesbietės, 52 (28,7%) – gėjai, 40 (22,1%) – biseksualūs asmenys, 22 (12,2%) – queer, 12 (6,6%) – panseksualūs, 7 (3,9%) – aseksualūs ir 13 (7,2%) nenurodė savo seksualinės orientacijos. Internalizuotam heteroseksizmui įvertinti naudota atnaujinta reakcijos į homoseksualumą skalė (RHS-R, Smolenski et al., 2010 $\alpha=0,67$), konfliktas tarp seksualinės orientacijos ir religinės tapatybės vertintas tyrimo dalyviams užduodant klausimą „Ar Jūsų turimi religiniai įsitikinimai paveikė Jūsų seksualinės orientacijos priėmimą?“.

Rezultatai. Lyginant su kitomis Europos šalimis, IH yra labiau išreikšta tarp Lietuvoje gyvenančių LGBTQ+ asmenų $M(SD)= 2,38 (0,96)$. Taip pat, pastebėti IH išreikštumo skirtumai atsižvelgiant į demografines charakteristikas: vyrai pasižymėjo aukščiausiu IH ($p=0,005$, $KW-H=13,73$), gėjai pasižymėjo didesniu IH nei kitų seksualinių orientacijų asmenys ($p=0,016$, $KW-H=11,22$), gyvenantys kaime pasižymėjo didesniu IH nei miestų gyventojai ($p=0,039$, $KW-H=9,45$), taip pat IH buvo didesnis pas tuos religingus asmenis, kurie išgyveno konfliktą tarp religinės ir seksualinės tapatybės nei tuos, kurie šio konflikto neišgyveno ($p=0.023$, $Z=-2.272$). Kiti tyrinėti skirtumai nebuvo reikšmingi.

Išvados. Atviras seksualinės orientacijos apibrėžimas leidžia atskleisti seksualinio ir romantinio potraukio skirtumus ir tiksliau kategorizuoti asmenis, pagal potraukį. Labiausiai IH problematika aktuali homoseksualiems vyrams bei asmenims gyvenantiems mažesnėse vietovėse, kuriose dažniausiai būna labiau paplitę neigiamos visuomenės nuostatos. Be to, konflikto tarp religinės tapatybės ir seksualinės orientacijos išsprendimas yra susijęs su mažesniu IH, nepriklausomai, koku būdu buvo išspręstas šis konfliktas.

Biseksualių moterų atsiskleidimas šeimai

Auksė Kuzmarskė, Lietuvos Sveikatos Mokslų universitetas

Biseksualumas gali atrodyti kaip ne itin aiški ar neegzistuojanti seksualinė orientacija, „paauglystės faze“, apie kurią formuojasi nemažai mitų, stereotipų, o tai kelia iššūkių biseksualiems žmonėms atsiskleidžiant, gaunant pripažinimą ir priėmimą. Matoma, kad lyginant su kitomis seksualinėmis mažumomis, biseksualūs žmonės gali būti priskiriami prie didžiausią riziką patiriančių asmenų susirgti psichikos sveikatos ligomis, patirti įvairaus pobūdžio smurtą ir prievartą, priklausyti nuo psichiškai aktyvių medžiagų (PAM), labiau linkti į savižalą ar turėti suicidinių ketinimų. Todėl šio tyrimo tikslas – atskleisti biseksualių moterų atsiskleidimo patirtis šeimos nariams.

Tyrime dalyvavo 8 moterys, save identifikuojančios kaip biseksualios seksualinės orientacijos, kurių amžius buvo 19–29 metai. Tyrimas vykdytas nuo 2022 m. balandžio – liepos mėnesiais, o jam atlikti gautas Lietuvos sveikatos mokslų Bioetikos centro komisijos leidimas. Tyrimas atliktas pasirinkus kokybinio tyrimo modelį. Duomenys rinkti naudojantis pusiau struktūruoto interviu metodu. Gauti duomenys analizuoti taikant aprašomąją fenomenologinę analizę pagal Colaizzi (1978).

Aprašomosios fenomenologinės analizės pagal Colaizzi metu gautos 5 pagrindinės tyrimo temos: 1) „Kas čia su manim vyksta“; 2) Pasiruošimas atsiskleisti artimiesiems; 3) „Išgyvenk ir rinkis vaikina“; 4) Atsiskleidimo kaina; ir 5) Palaikymo ir pagalbos šaltiniai.

Moterys savo biseksualumo atradimą, priėmimą ir atskleidimą šeimai apibūdina kaip sudėtingą emocinį ir psichologinį laikotarpį, kurio metu patirtas santykių su artimaisiais nutrūkimas, susidurta su psichikos sveikatos iššūkiais, išgyventas įvairių formų smurtas, jaustas aplinkinių spaudimas. Dalyvių patirtys taip pat atskleidžia, kad atsiskleidimas artimiesiems joms leido atrasti bendruomenės palaikymą ir paramą, sutvirtino santykius su kai kuriais šeimos nariais, skatino jas gilesnė savo asmenybės suvokimą ir savęs priėmimą, laisvumo jausmą.

LGBT+ jaunuolių socialinis dalyvavimas įveikiant stigmą:

„Mes esam kartu“

Aistė Zakarauskaitė, Natalija Mažeikienė, Vytauto Didžiojo universitetas

Pranešime pristatomas 2023 metais atliktas socialinio darbo magistro baigiamojo darbo tyrimas. Tyrimo klausimas – išanalizuoti, kokios LGBT+ jaunuolių išsilaisvinimo iš stigos ir socialinio dalyvavimo patirtys. Tyrimo tikslas – atskleisti LGBT+ jaunuolių išsilaisvinimo iš stigos ir socialinio dalyvavimo patirtis. Tyrimo uždaviniai: 1.) atskleisti stigos raišką ir patirtis iš LGBT+ jaunuolių perspektyvos; 2.) atskleisti LGBT+ jaunuolių išsilaisvinimo iš stigos strategijas; 3.) atskleisti LGBT+ jaunuolių socialinio dalyvavimo formas; 4.) aptarti paslaugų poreikį LGBT+ jaunuoliams, įtraukiant socialinio darbuotojo vaidmenį.

Tyrimui įgyvendinti pasitelkta kokybinė metodologija ir pusiau struktūruotas individualus interviu. Tyrime dalyvavo 13 LGBT+ bendruomenei priklausančių jaunuolių. Tyrimo strategija – grindžiamoji teorija, todėl duomenys analizuoti remiantis grindžiamosios teorijos pirminiu, fokusuotu, ašiniu ir teoriniu kodavimu.

Tyrimo rezultatai atskleidė, kad LGBT+ jaunuoliai yra patyrę stigmą šeimoje ir visuomenėje. Stigma reiškėsi įžeidžiančiomis replikomis, patologizavimu ir heteronormatyviniais lūkesčiais. Atitinkamai, kai kuriais atvejais jaunuoliai stigmą internalizavo bei jautė kaltės ir atsakomybės jausmus. LGBT+ jaunuolių išsilaisvinimo iš stigos strategijos išryškėjo kaip informacijos apie bendruomenę ieškojimas internete, atsiskleidimas ir socialinis bei politinis dalyvavimas. LGBT+ jaunuolių socialinio dalyvavimo formos tyrime atsiskleidė kaip bendravimas tarp LGBT+ bendruomenės narių, bendruomenės atstovavimas profesinėse veiklose, tarpusavio laisvalaikio veiklų organizavimas, dalyvavimas „Pride“ eitynėse ir kt. Paslaugų poreikis LGBT+ bendruomenės jaunuoliams apėmė psichologinės pagalbos poreikį, sveikatos priežiūros paslaugų, teisinio reglamentavimo ir politinės įtraukties poreikius. Tyrimas atskleidė, kad LGBT+ jaunuolių perspektyvoje, socialiniai darbuotojai nemato LGBT+ jaunuolių patiriamų iššūkių, todėl reikalinga į socialinio darbo studijų procesą įtraukti LGBT+ bendruomenės temas. Remiantis tyrimo rezultatais, taip pat plėtoti LGBT+ jaunuolių socialinio dalyvavimo įveikiant stigmą grindžiamoji teorija, kurioje iš mikro, mezo ir makro lygmenų analizuotas atsiskleidimas, stigma, socialinis dalyvavimas ir paslaugų poreikis LGBT+ bendruomenės jaunuoliams bei šių veiksmų tarpusavio ryšys.

Trans asmenų patirtys Lietuvoje: lyties disforijos politiškas

Tautvydas Čepulis, Augustė Dementavičienė, Vilniaus universitetas

„[...] visuomenės lygiu tai yra suvokiama kaip iškrypimas, tai yra suvokiama kaip nenormalu ir atitinkamai pagal tą suvokimą yra požiūris į translyčius žmones. Sakyčiau bloga situacija.“

– Informantė Nr. 3, interviu su autoriumi

Lietuvoje diskursas apie LGBT+ bendruomenę dažnu atveju apsiriboja homoseksualių vyrų patirtimis ir bendro gyvenimo teisinio reguliavimo būtinybės klausimu. LGBT+ bendruomenės redukavimas iki homoseksualių porų tarsi išstumia kitus žmones iš skėtinio termino ir diskusijos apie LGBT+ bendruomenę. Viešojoje erdvėje itin retai girdimi pasakojimai apie translytiškumą, trans žmonių patirtis, sudaro įspūdį, jog translytiškumas Lietuvoje neegzistuoja.

Lietuvos Respublikos lyties pakeitimo įstatyme „transseksualumas“ yra apibrėžiamas kaip „psichinis lyties tapatumo sutrikimas, priskiriamas pilnamečių žmonių asmenybės brandos ir elgesio sutrikimų grupei, kai asmuo yra įsitikinęs, kad jo lyties požymiai neatitinka jo lyties ir siekia tapti kitos lyties asmeniu“. Diagnozės būtinybė, apskritai, ekstensyvus medicininis diskursas apie translytiškumą rodo medikalizuotą valstybės požiūrį į trans asmenis, dažnu atveju peraugantį į patologizaciją.

Tai parodo, kad trans žmonės Lietuvoje yra nematomi, tarsi neegzistuojantys, tačiau tuo pačiu metu jų translytiškumas yra stipriai reguliuojamas ir iki tam tikros ribos legitimizuojamas tik per medicinos sistemos intervenciją. Itin asmenišką lyties tapatybės klausimą tampa politinį krūvį talpinančiu aspektu, išeinančiu iš privataus gyvenimo ribų, reikalaujančiu skirtingų formų valstybės įsikišimo.

Kyla klausimas, kaip patys trans asmenys vertina situaciją Lietuvoje, kokius sunkumus įvardija susidurdami su reprezentacijos stoka bei ekstensyviu teisiniu/medicininio reguliavimu?

Lietuvoje gyvenančios LGBT+ moterys „už normalumo ribų“:

N. Yuval-Davis pilietybė(s) ir LGBT+ moterų patirtys Lietuvoje

Roberta Miškinytė, Vilniaus universitetas

LGBT+ asmenų padėtis Lietuvoje yra pakankamai problemiška. Viešojoje erdvėje neretai galima išgirsti homofobines nuostatas atspindinčių pasisakymų, o socialiniuose tinkluose po straipsniais, susijusiais su LGBT+ asmenimis/ bendruomene/ teisėmis, nemaža dalis komentarų būna itin neigiami, agresyvūs ar grasinantys. Apie LGBT+ asmenų padėtį Lietuvoje atlikti tyrimai, tarp jų ir mano, atskleidžia, jog LGBT+ tarsi netelpa ar turėtų netilpti Lietuvoje: viešose vietose esantis/ buvęs palaikymas, toleranciją LGBT+ reiškiantis vaivorykštės simbolis yra niokojamas, Panoramos“ požeminės perėjos atveju jis taip pat yra priešpriešinamas Lietuvos vėliavai, vienam pagrindinių valstybės simbolių. Atrodytų, jog Lietuvoje, po Lietuvos vėliava ir tautine simbolika netelpa ir negali tilpti vaivorykštės spalvos, o per tai ir LGBT+ save identifikuojantys asmenys, taigi jie atsидuria „už normalumo ribų“.

Nira Yuval-Davis pilietybę pristato kaip laipsnišką, struktūrinę kategoriją. N. Yuval-Davis apibrėžia, jog pilietybė turi „pilnumo“ aspektą, t. y. net ir teisiškai būdami piliečiais, kai kurie asmenys dėl kitų juos apibūdinančių veiksnių (lyties, seksualinės orientacijos, etniškumo ir pan.), susiduria su iššūkiais, lemiančiais, jog jų pilietybei gali trūkti tam tikrų aspektų, kurie yra užtikrinami tik hegemoninei bendruomenei. Tarp tyrime kalbintų LGBT+ moterų išryškėjo 5 pilietybės apraiškos – šeiminė, skylanti į civilinės sąjungos bei reprodukcinę pilietybes, trans-medicininę, moters, bei saugumo pilietybės. Visos šios apraiškos atskleidžia sunkumus bei trūkumus, su kuriais susiduria Lietuvoje gyvenančios ir LGBT+ save priskiriančios moterys. Vienas svarbiausių, visame tyrime labiausiai išryškėjęs aspektas yra saugumas, parodantis, kaip svarbu yra sukurti saugią aplinką, kurioje žmonės nebijotų būti savimi, dalintis savo išgyvenimais bei patirtimis.

Pranešime bus plačiau kalbama apie kiekvieną iš pilietybių apraiškų, ką jos reiškia LGBT+ save priskiriančioms moterims bei kodėl tai yra svarbu platesniame kontekste.

Tiesiant tiltus tarp „čia“ ir „ten“: kaip emigracija veikia LGBTQ asmenų aktyvizmą?

Simonas Bartulis, Londono ekonomikos mokykla

Šis tyrimas analizuoja santykį tarp Lietuvos LGBTQ aktyvistų emigracijos ir jų dalyvavimo Lietuvos LGBTQ teisių socialiniame judėjime. Nuo nepriklausomybės atkūrimo Lietuva patiria didelius emigracijos srautus, kurie paprastai būna priskiriami darbo migracijai. LGBTQ lietuviai nėra išimtis šioje tendencijoje, tačiau mažiau žinoma apie jų migracijos ypatumus ir poveikį šalies LGBTQ socialiniam judėjimui. Tyrime analizuojama tam tikra Lietuvos LGBTQ emigrantų – aktyvistų – grupė. Siekiama suprasti kaip emigracijos procesai keičia šios grupės dalyvavimą kolektyviniuose veiksmuose (collective action), kurie susiję su LGBTQ aktyvizmu. Darbe apžvelgiama, kaip emigracija gali keisti aktyvizmą, socialinių judėjimų repertuarus, kokius integracijos bei lokalizacijos tai sukuria. Tyrimas remiasi kokybiniais interviu su LGBTQ Lietuvos emigrantais, moksline literatūra apie socialinius judėjimus, socialines perlaidas, ir migracijos teoriją. Tyrimas parodo, kad emigracija LGBTQ lietuviams gali keisti suvokimą apie save bei Lietuvos socialinį kontekstą. Taipogi, emigracijos patirtis gali skatinti inovacijas socialiniuose judėjimuose. Be to, šiame straipsnyje aptariama, kaip LGBTQ emigrantai aktyvistai tampa socialinių normų Lietuvoje ir užsienyje brokeriais.

Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos taikymo galimybės LGBT bylose

Elena Narkevičiūtė, Mykolo Romerio universitetas

Pranešimu bus pristatomas magistro darbas „Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos 8 straipsnio taikymas LGBT bylose“, kuriame tiriama, kokia yra dabartinė EŽTT jurisprudencija LGBT bylose bei kaip ji galėtų vystytis. Darbo tyrimo esmė – įrodyti, kad Europos Žmogaus Teisių Teismas turėtų vystyti Konvencijos 8 straipsnio taikymą LGBT bylose, o dabartinė suformuota jurisprudencija yra ydinga ir neatitinka visuomenės poreikių.

Atlikus tyrimą konstatuota, kad Europos Žmogaus Teisių Teismo jurisprudencija per metus stipriai keitėsi ir evoliucionavo – darbe nagrinėta praktika LGBT bylose pradedant homoseksualumo kriminalizavimo uždraudimu bei baigiant teise į prieglobstį. Specialiojoje dalyje atliktas bylų, mokslinės literatūros tyrimas bei konstatuotina, kad EŽTK 8 straipsnio taikymas galėtų būti vystomas taip, kad įgalintų tos pačios lyties poras sudaryti santuokas bei įteisinti Europos Tarybos valstybėse narėse santuokos lygybę ar turėtų pasirinkimą įteisinti norimos formos civilinę sąjungą. Taip pat darbe tirtos ir bylos, susijusios su tos pačios lyties asmenų sudarytų šeimų galimybe įsivaikinti – nors Europos Žmogaus Teisių Teismo praktika ir šioje srityje kur kas pažengė į priekį, dar yra trūkumų – įrodinėta, kad Konvencijos 8 str. galima aiškinti taip, kad apsaugotų tos pačios lyties asmenų sudarytas šeimas suteikiant vienam partneriui galimybę įvaikinti kito partnerio vaiką. Darbe įrodinėjama, kad konsensusas dėl šių klausimų esminių elementų – lygybės bei žmogaus orumo gerbimo – Europos Tarybos valstybėse jau egzistuoja. Be kita ko, kalbėta ir apie vieną naujausių bylų, susijusių su neapykantos kalbos pažabojimu prieš LGBT – Beizaras ir Levickas prieš Lietuvą. Būtent ši byla atvėrė EŽTT praktiką neapykantos kalbos klausimu.

LGBTQ+ asmenų tapatybės ir jos sąsajų su saviverte tyrinėjimas per dailės terapiją.

Austėja Lukminaitė, Vilniaus universitetas

Tyrimo pagrindimas. Iki šiol Lietuvoje nebuvo atlikta tyrimų apie LGBTQ+ asmenų patirtis dailės terapijoje ir jos galimą poveikį. Šiuo tyrimu siekiama prisidėti prie dailės terapijos plėtimosi Lietuvoje, sąmoningai stengiantis įtraukti LGBTQ+ populiaciją, kuri turi didesnę riziką patirti psichologinių sunkumų.

Tyrimo tikslas. Tyrinėti LGBTQ+ asmenų tapatybę ir jos sąsajas su saviverte per dailės terapiją.

Tiriamieji. 12 dalyvių (18–29 m. amžiaus), identifikuojančių save kaip LGBTQ+ asmenis.

Tyrimo metodologija. Tyrimui atlikti pasirinktas mišrus tyrimo dizainas. Kiekybinėje dalyje dalyvių savivertė įvertinta Rosenberg'o savęs vertinimo skale prieš ir po intervencijos. Dailės terapijos sesijų ciklo poveikis savivertei įvertintas naudojant Wilcoxon'o dviejų priklausomų imčių lyginimo testą. Kokybinio tyrimo dalyje pusiau struktūruotų interviu duomenys nagrinėti panaudojant teminės analizės metodą. Piešinių analizei pasitelkta formaliųjų elementų dailės terapijos skalė (FEATS), leidžianti pastebėti kūrybinės raiškos kismą užsiėmimų eigoje.

Tyrimo rezultatai. Išanalizavus kiekybinio tyrimo duomenis, nerastas statistiškai reikšmingas skirtumas tarp dalyvių savivertės balų prieš ir po dailės terapijos intervencijos, bet pastebėtas vidutinis efektas. Atlikus teminę analizę išryškėjo kelios pagrindinės temos: tapatybės nagrinėjimas dailės terapijoje, savęs vertinimas: kintantis ir keliantis iššūkių, santykis su savimi, aš ir kitas. Piešinių formalieji elementai rodo identiteto stiprėjimą, psichologinės savijautos pagerėjimą.

Išvados. Dailės terapija gali padėti LGBTQ+ asmenims aiškiau suvokti savo tapatybę ir ją stiprinti išsiaiškinant savo stiprybes, mažinant perfekcionizmą ir tyrinėjant savo autentiškumą. Dailės terapijos ciklas teigiamai paveikė dalyvių psichoemocinę būseną, stiprino emocijų reguliavimą ir suteikė saugią erdvę išbūti su sunkesniais jausmais.

Teisės nauda saugant LGBT+ asmenis nuo „konversijos terapijos“

Eitvydas Zurba, Mykolo Romerio universitetas

„Konversijos terapija“ yra suprantama kaip skėtinis terminas, apimantis įvairius metodus, kuriais bandoma pakeisti asmens orientaciją, lyties tapatybę ir (ar) išraišką (JT Žmogaus teisių taryba, 2020). „Konversijos terapija“ skirtingais būdais taikoma visuose pasaulio regionuose (Outright international, 2019). Numanoma, kad Europoje apytiksliai 5 procentams LGBT+ asmenų „konversijos terapija“ buvo pasiūlyta ir 2 procentams LGBT+ asmenų ji realiai buvo taikoma (Europos Parlamentas, 2022). „Konversijos terapijos“ metu gali būti taikomos įvairios poveikio priemonės: laisvės ribojimas, prievarta, badas, išžaginimas, kitoks smurtas ir kt. Neretai „konversijos terapija“ yra taikoma nepilnamečių atžvilgiu dėl jų tėvų norų ir vaiko tapatybės nepripažinimo (JT Žmogaus teisių taryba, 2020). „Konversijos terapija“ draudžiama tokiose valstybėse kaip Kanada, Ispanija, Prancūzija, Vokietija ir Graikija (Equaldex, 2023), kai kuriais atvejais taikant baudžiamojo poveikio priemones „konversijos terapijos“ organizatorių atžvilgiu. Vis dėlto, universaliai „konversijos terapijos“ draudimas dar nėra savaime suprantamas, todėl būtina analizuoti, kokias pareigas valstybės turi „konversijos terapijos“ srityje, atsižvelgiant į besivystančią tarptautinių žmogaus teisių institucijų praktiką. Taip pat itin svarbu suprasti, kaip pasinaudojant teisinėmis priemonėmis asmenys, nukentėję nuo „konversijos terapijos“, gali ginti savo teises. Pranešime bus pristatoma tarptautinių žmogaus teisių institucijų (Jungtinių Tautų žmogaus teisių institucijų (HRC, CESCR, CEDAW, CRC, CAT, CRPD) bei Europos Žmogaus Teisių Teismo) praktika su „konversijos terapija“ susijusiuose srityse, išryškinant skirtumus tarp institucijų nuomonių, atskleidžiant šių institucijų požiūrį į „konversijos terapijos“ poveikį tokioms žmogaus teisėms kaip teisė į gyvybę, kankinimo draudimas, teisė į švietimą, parodant, kad valstybės turi pareigą imtis ne tik teisinių, bet ir politinių priemonių. Pranešime taip pat identifikuojamos galimybės Lietuvai stiprinti LGBT+ asmenų teisinę apsaugą nuo diskriminacijos bei „konversijos terapijos“.